

opinie & analyse

ANN CATTEAU vindt het 'ondoordacht' om voor anderstalige nieuwkomers in het kleuteronderwijs een aparte taalbadklas in te voeren.

Kleuterklassen zijn nu al een

ANN CATTEAU

Wie? Leerkracht anderstalige nieuwkomers in Vrije Basisschool Immaculata, in Ieper.
Wat? Pleit voor meer onderzoek naar de impact van bestaande formules, zoals onthaalklassen, wereldklassen en schakelaren.

Bij allochtone leerlingen heeft ruim een op de drie bij het einde van het lager onderwijs minstens een jaar vertraging opgelopen. Bij autochtone leerlingen is dat het geval bij minder dan een op de zes. Dat zijn ontvullende cijfers. Dat leerlingen die van thuis uit anderstalig zijn gemiddeld gezien minder goed scoren, hoeft niet te verwonderen. In deze statistieken zitten ook de anderstalige nieuwkomers, de instromers, die niet ons hele schoolse curriculum volgen en vaak bij aankomst al een schoolse achterstand hebben tegenover de autochtone leerlingen.

Het spreekt voor zich dat een Afghaanse, analfabete jongen die hier als 12-jarige aankomt, op 12-jarige leeftijd niet zal staan waar zijn hier geboren en getogen medeleerlingen staan, ook al krijgt hij nog zoveel ondersteuning. Hij kan moeilijk in één of twee jaar alle leerstof inhalen die een Vlaamse leerling in tien jaar leert, in een onbekende taal dan nog.

Daar betekent niet dat we ons bij die achterstand moeten neerleggen. Gelukkig is iedereen het erover eens dat leerlingen met een andere moedertaal zo goed en zo snel mogelijk Nederlands moeten leren begrijpen, spreken en lezen om alle kansen te krijgen in onze maatschappij.

Over hoe dat best gebeurt, is er duidelijk minder eensgezindheid. Er is nog minder onderzoek naar gedaan (*DS 28 november*). Dus krijgen academici het verwijt dat hun discours over het voorstel van de minister van Onderwijs, Ben Weyts (N-VA) over de invoering van een taalbadklas na het derde kleuterjaar ideologisch gestuurd is.

Onderwijspsycholoog Wouter Duyck ziet heil in zo'n taalbadjaar. Zijn argument: 'We kunnen toch niet blijven doen wat we altijd al deden, en vervolgens een andere uitkomst verwachten?' Nee, uiteraard niet. Maar het is fout om daaruit te concluderen dat een taalbadklas een goede oplossing is. Het is niet omdat het huidige systeem niet goed (genoeg) werkt, dat we elk ondoordacht voorstel zomaar moeten toejuichen.

Voor we ons kunnen uitspreken over de voordelen van een taalbad-

klas, moeten we het eens worden over wat dat is.

Anders dan in het secundair onderwijs, met zijn Okan-klassen (onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers), bestaat er geen uniformiteit in de aanpak van anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs. De termen 'onthaalklas', 'wereldklas' en 'taalbadklas' worden er door elkaar gebruikt. Welke lading die woorden dekken, verschilt van school tot school. In de ene school zitten de leerlingen een aantal maanden

ongeveer voltijs in een wereld- of onthaalklas, in de andere school kiest men voor een semi-geïntegreerde aanpak, waarbij de leerlingen een deel van de dag in de reguliere klas zitten, en de rest van de tijd in de onthaal-, wereld- of taalbadklas.

Onderdompelen

Wat bedoelt minister Weyts met zijn taalbadklas na de derde kleuterklas? Het woord 'taalbad' suggereert een complete onderdompeling in een Nederlandstalig milieu. Als dat de

In het basisonderwijs bestaat er vandaag geen uniformiteit in de aanpak van anderstalige kinderen. © Fred Debrock

WAARDE REDACTIE

Eerlijke boterham

Donderdag werd er in Brussel nog maar eens betoogd tegen de besparingen van de nieuwe Vlaamse regering. Wat ik daar zelf van vind, is mij niet zo duidelijk. Het blijft me opvallen dat vaak naast de kwestie wordt gepraat. Of de maatschappij wil investeren in cultuur, dat moet de maatschappij weten. Als ze dat niet wil, dan moet de kunstenaar daarmee leren leven. Die investeringen in cultuur zijn geen recht, ze zijn een keuze. En een democratie heeft het recht om die keuze te maken.

Waar die democratie geen recht op te lijkt hebben, is de keuze om eerst de inkomsten te optimaliseren, en dan te discussiëren over hoe die nuttig kunnen worden besteed. Dat je hier in België niet kunt rondfietsen zonder over een rondslingerende regering te struikelen, tot daaraan toe. Maar dat we er als samenleving niet in slagen om iedereen eerlijk zijn belastingen te laten betalen, is hemeltgerend.

We staan op het punt dat we moeten beslissen wat voor land we willen zijn.

Eentje van bankiers, lobbyisten en multinationals? Of een land van middenstanders die een zaak runnen, van hardwerkende mensen die na hun uren voetbaltraining geven of hun bejaarde buurvrouw een pot soep gaan brengen, en van - waarom ook niet - kunstenaars?

Zolang Starbucks minder belastingen betaalt dan het nieuwe restaurant van die twee jonge starters, hebben onze eigen mensen te kampen met valse concurrentie. Zolang Delhaize geen faire winstbelasting betaalt, koopt de verpleegster er haar eten waar ze eigenlijk al een keer voor betaald heeft. En zolang die multinationals niet hun eerlijke deel van de last torsen, zal het lijken alsof het de kunstenaars zijn die de maatschappij geld kosten. Of de vluchtelingen, of de werklozen, of alle anderen die nooit eens met een politicus in Het Fornuis kunnen gaan eten.

Zolang de maatschappij structureel oneerlijk is, en het geld niet op een eerlijke manier wordt gehaald waar het zit, zal het blijven lijken alsof wij, de burgers, elkaars

probleem zijn. En dat zijn we niet. We willen allemaal min of meer hetzelfde. Misschien wil de ene wat meer cultuursubsidies en de andere wat minder, maar toon mij één Vlaming die vindt dat een verpleegster, ondernemer, of zelfs kunstenaar niet deftig zijn of haar eerlijke boterham zou mogen verdienen, en ik eet mijn klak op.

BERT MOERMAN, SCHRIJVER

Poetsen met Mattheus

Zoals veel andere behoorlijk verdienende middenklassers betaal ik mijn poets-hulp met dienstcheques. Voordien, laten we dat eerlijk toegeven, gebeurde dat in het zwart. Eén uur werk kost mij nu 9 euro, in 2020 zal dat na belastingaftrek 7,20 euro zijn. Mijn poets-hulp verdient 11,50 euro bruto per uur, en het systeem kost de overheid, de belastingbetaler dus, om en bij 1,5 miljard.

Dat bedrag wordt opgehoest door alle 'hardwerkende Vlamingen', waarvan de meesten zelf de moeite doen om hun huis

proper te houden. Degenen die minder verdienen subsidiëren mij dus, een klassiek voorbeeld van het Mattheuseffect.

Ik ben geen specialist, maar mij lijkt er een eenvoudige oplossing te bestaan voor dit dilemma. Laat de gebruikers het equivalent van een uur zwartwerk betalen, laten we zeggen 12 euro per uur, en schaf de fiscale aftrekbaarheid af. Verdeel daarna wat dit opbrengt over de poetshulpen en de overheid.

Dit creëert een win-win-winsituatie. Een: de gebruiker betaalt een 'zwart' tarief, terwijl de werknemer verzekerd is en zijn kosten krijgt terugbetaald. De prijs is wel 'zwart', maar het werk gebeurt wit en de gebruiker is er gerust in dat hij niet zal worden vervolgd voor fiscale of sociale fraude. Twee: de huishoudhulp verdient meer dan het huidige hongerloon. Drie: de gemeenschap bespaart een aanzienlijk bedrag dat kan worden ingezet voor andere en grotere noden.

Sommigen zullen tegenwerpen dat deze aanpassing ertoe zal leiden dat veel ge-

taalbad

definitie is, dan zijn onze kleuterklassen al echte taalbadklassen. Ze beantwoorden perfect aan die omschrijving. Want daar krijgen anderstalige leerlingen, te midden van hun Nederlandstalige vriendjes, alle kansen om Nederlands te leren. Voorwaarde is dat ze voldoende spreekansen krijgen en dat de leerkracht hen bewust voldoende trekt en ondersteunt.

De minister stelt voor dat deze vijfjarigen na de derde kleuterklas nog een jaartje volgen, maar dan in een aparte klas, enkel en alleen met andere niet-Nederlandstalige kinderen. Een klas dus waar alleen de leerkracht correct Nederlands spreekt. Is dat een taalbad? Vanuit de wetenschap dat jonge kinderen vooral impliciet taal leren, op een natuurlijke manier, door er ondergedompeld in te zijn, kunnen we vermoeden dat zo'n apart jaartje niet tot het gewenste resultaat zal leiden.

Geen rekenen?

Wat zal dan precies onderwezen worden in zo'n klas? Alleen taal, en dus geen rekenen? Dat er zeker ook aandacht moet zijn voor initieel rekenen in Weyts' taalbadklas, blijkt uit het gegeven dat allochtone leerlingen beduidend slechter scoren voor wiskunde dan hun autochtone leeftijdsgenoten op het einde van de lagere school.

Het zou dus best gaan om een soort schakeljaar. Maar dan moet je het ook zo noemen, om begripsverwarring te voorkomen. Sommige scholen bieden al zo'n schakelklas aan voor leerlingen (allochtoon of autochtoon), van wie men vermoedt

Gelukkig is iedereen het erover eens dat leerlingen met een andere moedertaal zo goed en zo snel mogelijk Nederlands moeten leren begrijpen, spreken en lezen

dat het eerste leerjaar nog (net) niet haalbaar is, maar voor wie blijven zitten in de derde kleuterklas ook niet zinvol is. Maar zo'n klas verplichten voor één groep leerlingen, voor anderstalige leerlingen die niet slagen in hun allereerste taalexamen, is stigmatiserend. Bovendien lezen we in hetzelfde artikel dat de Nederlandse schakelklassen, waar de instap vrijwillig is en die openstaan voor alle bevolkingsgroepen, ook niet efficiënt zijn. Moeten we dan in Vlaanderen voor dezelfde aanpak kiezen?

Redenen genoeg dus om met gezonde argwaan te kijken naar het ondoordachte voorstel van de minister. Zouden we niet beter, vooraleer dit nieuwe idee in te voeren, eerst onderzoeken wat werkt en wat niet, welke de kenmerken zijn van scholen waar anderstalige leerlingen het goed doen en van scholen waar anderstaligen mindere resultaten behalen? Misschien zit de oplossing dan wel in de richting van gemengde scholen, met een evenwicht tussen anderstalige en Nederlandstalige kinderen. Maar dan zitten we weer in het debat over quota.

bruikers zullen opzien tegen de hogere kost en dus afnemen. Misschien moet dat worden onderzocht, maar ik heb daar mijn twijfels over. Voor wie nu dienstencheques gebruikt, is het verschil tussen 9 euro, het bedrag dat meteen moet worden betaald, en 12 euro verwaarloosbaar, en voor de meesten geen reden om zelf de stofzuiger en -vod te gaan hanteren. Om nog maar te zwijgen van het plezier een kopje koffie te drinken met de huishoudhulp.

FILIP REYNTJENS, ANTWERPEN

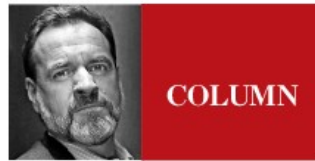
Het probleem verschoven

De nieuwe Vlaamse regering zet stevig het mes in de subsidies voor media, cultuur, het sociaal en maatschappelijke middenveld en de zorg. Verschillende organisaties lieten al weten dat dit een direct effect heeft op het personeelsbestand en dat er mensen zullen moeten afvloeien. In theatermiddens, waar veel met freelancers gewerkt wordt, betekent het minder producties en dus meer periodes van

werkloosheid voor meer spelers. Dat alles levert vast een besparing op Vlaams niveau op, maar verschuift het probleem naar het federaal niveau, waar de werkloosheidsuitkeringen worden uitbetaald.

Zou er niet anders nagedacht worden over het schrappen van overheidssteun aan de nu getroffen sectoren mocht de Vlaamse regering de werkloosheidssteun moeten uitbetalen? Dan zouden politici toch twee keer nadenken alvorens toelagen te schrappen die mensen in staat stellen actief te zijn en meerwaarde te creëren, om ze vervolgens eveneens een toelage te geven om niet langer productief te zijn. Dient deze besparing misschien het doel om het Belgische niveau nog meer op kosten te jagen? Of om de geesten te laten rijpen voor een splitsing van de sociale zekerheid? In elk geval zou het opnemen van die verantwoordelijkheid meer creativiteit vergen in het zoeken naar oplossingen voor de budgettaire problemen.

CARL DE STRYCKER,
DIRECTEUR POEZIECENTRUM

COLUMN

NIALL FERGUSON

DE NAVO GAAT NERGENS NAARTOE

Vandaag zou weleens heel slecht kunnen aflopen voor Boris Johnson. President Donald Trump komt naar Londen. Als ik zeg dat Trump niet populair is in het Verenigd Koninkrijk, is dat nog heel zacht uitgedrukt. Eerder dit jaar bleek uit een enquête van het marktonderzoeksbureau YouGov dat twee derde van de Britten een negatief beeld heeft van Trump, vergeleken met de 11 procent die zo over zijn voorganger Barack Obama dacht.

De laatste keer dat Trump het over de Britse eerste minister had, was in een radioprogramma van Nigel Farage, op Halloween, toen hij Johnson een 'fantastische man' noemde, maar ook zei dat 'bepaalde aspecten' van het Brexit-akkoord van Johnson maken dat 'we geen handelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk kunnen sluiten'. Jeremy Corbyn, de leider van Labour, kan vandaag enkel maar op meer van hetzelfde hopen. Hij droomt er wellicht van dat Trump niet alleen zijn steun aan Johnson geeft, maar ook de privatisering van de Britse National Health Service voorstelt als onderdeel van een handelsovereenkomst tussen US-UK (dat spreekt je uit als *you sack*).

Trump komt niet naar Londen om er de campagne van Corbyn te proberen reddend, maar om een vergadering van de Navo bij te wonen.

Sinds zijn deelname aan de presidentsverkiezingen heeft Trump meer dan eens zijn twijfels geuit over de toekomst van het Atlantische bondgenootschap. Vorige week bracht CNN als een van de hoofdpunten, alsof ze nog wat olie op het vuur wilden gooien: 'Regering-Trump wil snoeien in financiële bijdrage aan Navo.' Dat was, zoals Trump het zou verwoorden, fake nieuws. In werkelijkheid was er een akkoord gesloten tussen de Navo-lidstaten om de Amerikaanse bijdrage aan het kleine (2,5 miljard dollar) centrale budget van de Navo te verminderen en de bijdrage van de Europeanen, voornamelijk Duitsland, te verhogen.

Dat is een zoenoffer voor Trump, die aanstoot neemt aan de Navo vanwege de tientallen jaren oude en volledig terecht klacht van de Amerikanen dat de Europeanen geen eerlijke bijdrage leveren aan de kosten voor de verdediging van hun eigen continent. Ondanks herhaald protest van de VS geven slechts zes Europese lidstaten van de Navo (waaronder het Verenigd Koninkrijk) meer dan 2 procent van hun bbp uit aan defensie, terwijl Amerika iets meer dan 3,4 procent uitgeeft.

Vorige maand heeft de Franse president, Emmanuel Macron, een interview gegeven aan *The Economist* waarin hij het had over 'de hersendood van de Navo'. Toen naar zijn mening gevraagd werd over artikel 5 van het Noord-Atlantische Verdrag, waarin de leden zich ertoe verbinden een aanval tegen één van de leden als een aanval tegen alle leden te beschouwen, antwoordde Macron: 'Ik

weet het niet, maar wat zal artikel 5 morgen nog betekenen? Zal Trump bereid zijn zich solidair op te stellen? Als er iets gebeurt bij onze grenzen?'

Het ziet ernaar uit dat het Huis van Afgevaardigden in 2020 in handen blijft van de Democraten. Daardoor zal de president gestimuleerd worden, zoals meestal in de tweede ambtsperiode gebeurt, om zijn aandacht te richten op het buitenlandbeleid. Dat is een gedachte waar je koude rillingen van krijgt, want dan – zoals voormalig Nationale Veiligheidsadviseur John Bolton onlangs nog waarschuwde – is het hek van de dam voor 'Amerika eerst'.

Tijdens het grootste deel van zijn eerste ambtsstermijn werd Trump in bedwang gehouden door mensen met ervaring op het vlak van de nationale veiligheid. Bolton was daar eentje van, minister van Buitenlandse Zaken Mike Pompeo ook. De andere 'aanwezige volwassenen' van weleer waren Jim Mattis en H.R. McMaster, nu collega's van mij aan het Hoover Institution.

Als Trump herkozen wordt, kan hij zijn isolationistische driften de vrije loop geven en – misschien net zo gevaarlijk – zijn oligarchische neiging om zijn eigen belangen te vermenigen met de nationale veiligheid van de VS. Als u al geschokt was door de druk die Trump uitoefende op de Oekraïense president om belastend materiaal over Joe Biden op te duiken, of als u net zoals Bolton ver-

moedt dat de milde houding van Trump tegenover zijn Turkse tegenhanger verbodt houdt met de belangen van de Trump Organization in Istanbul, zet u dan maar schrap voor nog meer en nog erger.

Om te begrijpen waarom dit een reden tot bezorgdheid is voor de Europeanen, raad ik u aan nog eens het interview met Vladimir Poetin in de *Financial Times* van afgelopen juni te lezen. Toen Poetin gevraagd werd welke wereldleider hij het meeste bewonderde, gaf hij het verrassende antwoord: 'Peter de Grote'.

Tijdens zijn heerschappij (1682-1725) voegde Peter na overwinningen op Polen en Zweden een hele reeks grondgebieden toe aan het Russische keizerrijk: Kiev (de hoofdstad van Oekraïne), Ingermanland (de streek rond Sint-Petersburg), Lijfland (het noordelijke deel van het huidige Letland en het zuidelijke deel van het huidige Estland), Estland (de rest van het huidige Estland) en een groot stuk van Karelië (dat soms ook wel het 'Oude Finland' wordt genoemd).

Terwijl ik dit schrijf, is Trump klaar om naar het oosten te vliegen, waar Boris hem zenuwachtig opwacht. Maar we moeten ons meer zorgen maken over de trek naar het westen van Poetin.

© The Sunday Times

Niall Ferguson is hoogleraar aan Hoover Institution in Stanford. Zijn column verschijnt wekelijks op maandag.

Als Trump in 2020 herkozen wordt, kan hij zijn isolationistische driften de vrije loop geven